

Interpretační mapa: Blood on the Tracks

Následující materiál má ambici vás provést jedním z neznámějších alb Boba Dylana, deskou *Blood on the Tracks* z roku 1975. Podobně jako kartografická pomůcka by vás měl metaforicky řečeno upozornit na její výrazné body, na spojnice či kóty. Jakou cestu touto „krajinou“ však podniknete – a co všechno v ní objevíte dalšího –, zůstává ale na vás.

Interpretační mapa obsahuje úkoly, které byste měli plnit a) ještě před poslechem alba a čtením textů jeho písní, b) po zkušenosti s jednotlivými písněmi, c) po tom, co projdete celé album. V každém z těchto oddílů si podle své vlastní preference vybírejte, které úkoly se pokusíte vypracovat a kolik jich bude (stejně tak svobodně nakládejte s dodatky v poznámkách pod čarou, které se množí zvláště v závěru interpretační mapy – i v tomto případě se jedná jen o nabídku). Pouze závěrečný oddíl, který celou vaši činnost shrnuje, vyplňte, prosím, celý.

Albu *Blood on the Tracks* se tento materiál věnuje v rámci literární výuky, je tedy zaměřen především na texty jeho písní. Spjatost s hudební složkou je ale neodmyslitelná, proto doporučujeme písně poslouchat a zároveň sledovat anglický text – a pak teprve číst český převod Gity Zbavitelové (ten – jak si jistě záhy všimnete – se nepokouší napodobit znění, spíše přiblížit potenciální významy).¹ Doporučujeme ale album slyšet mnohokrát (třeba i bez plného vnímání) a dostat ho tak říkajíc pod kůži.

Český překlad naleznete v souborech:

DYLAN, Bob. Krev ve stopách. In *Lyrics / Texty 1962–2001*. Překlad Gita Zbavitelová. Praha: Kalich, 2005, s. 516–549.

DYLAN, Bob. Krev na kolejích. In *Lyrics / Texty 1962–2012 (svazek II.)*. Překlad Gita Zbavitelová. Praha: Argo, 2018, s. 236–283.

PŘED ČTENÍM A POSLECHEM

Kontext autorovy tvorby

- A.1 Co si spojujete se jménem Boba Dylana? Jedná se o určitý žánr, společenský postoj či třeba náladu jeho písní? Kterými písněmi, které již znáte, byste tyto asociace ilustrovali?

¹ Redaktor knižního vydání z roku 2018 Petr Onufer přímo říká, že překladatelka „rezignovala částečně na formu, a co nejuvěrněji se pokusila vystihnout ducha originálu, jednotlivé významy. Je ale pravda, že v mnohoznačnosti to vždy nejde, angličtina funguje jinak než čeština, skýtá nesmírnou rozporuplnost, trefit se přesně do slabik a rýmů je velmi těžké.“ Dostupné z <<https://vltava.rozhlas.cz/prorocky-hlas-boba-dylana-nyni-kompletne-i-v-cestine-7717348>>.

Paratextová složka

- A.2 Podívejte se na přebal alba *Blood on the Tracks*. Poznamenejte si, jaké informace jsou jím k vám vysílány. Zaměřte se na např. barvy a vyvolávané emoce, styl malby i textu, naznačený vztah osoby autora či interpreta písní a jejich lyrického subjektu... V průběhu poslechu si zaznamenejte, nakolik byl tento prvotní pocit potvrzen, nebo vyvrácen.

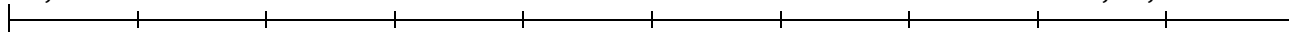
Vztah literatury s jinými druhy umění

- A.3 Vyberte a zařaďte na osu alespoň čtyři libovolné písně (s textovou složkou), které dobře znáte, a to tak, abyste obsadili různé části škály. Kde očekáváte, že se budou pohybovat písně Boba Dylana ze 70. let?

Následující písně vnímám...

...i jako básně.

...jen jako hudbu.

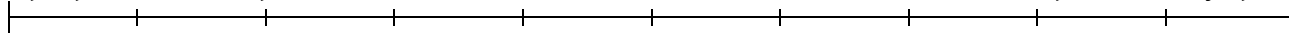

- A.4 Vyberte a zařaďte na osu alespoň čtyři libovolné básně, které dobře znáte, a to tak, abyste obsadili různé části škály. Kde očekáváte, že se budou pohybovat texty písní Boba Dylana ze 70. let?

Následující básně vnímám...

...jen jako verbální vjem.

...i jako zvukový vjem.

BĚHEM ČTENÍ A POSLECHU

Tangled Up In Blue

Subjekty textu

- B.1 Jak vnímá lyrický subjekt text sám sebe a svůj vliv na ostatní? Jak hodnotí své činy?
- B.2 Sestavte hypotézu, kdo může být označen jako „on“ ve verších „Then he started into dealing with slaves / And something inside of him died“ v předposlední sloce.

Kompozice

- B.3 Rekonstruuje vztah dvou osob z básně do chronologické časové osy či grafu. Pamatujte, že sloky patrně chronologicky uspořádány nejsou.
- B.4 Všimněte si a zaznamenejte si, jak v básni fungují kontrasty (i mezi obraznými pojmenováními).
- B.5 Lyrický mluvčí v písni dospívá do bodu, v němž definuje svou situaci jako „headin' for another joint“. Gita Zbavitelová toto místo překládá jako „mírím do další hospody“. Od jakého slovesa je slovo „joint“ odvozeno? Nalezněte i další významy slova „joint“ a uvažujte, nakolik se do kontextu písně hodí.²

² Dodejme, že slovo „joint“ jako „hospodu“ chápe a vykládá – jako součást „autobiografické verze písně o vykořeněném tulákovi“ – i David Dalton (2014, s. 304) v Dylanově biografii *Kdo je ten chlap?*

Intertextualita

- B.6 Který básník může být míněn ve verších „Written by an Italian poet / From the thirteenth century“? Zamyslete nad funkcí jeho neurčenosti. Jaký efekt je v posluchačích těmito verši vyvolán? Zvážit můžete i fakt, že se v průběhu vzniku písně tato pasáž měnila (od „Charlese Baudelaira či nějakého italského básníka z 13. století“ až k různým veršům ze starozákonního Jeremiáše či novozákonního Matouše).³

Jazyk textu

- B.7 Všimněte si, která slova jsou spojena rýmem v desátém a dvanáctém (předposledním či posledním, vnímáme-li titulní verš „Tangled up in blue“ jako refrén) verši v každé sloce. Jaký dojem dělá tzv. vnitřní rým, který je zde použit? Které rýmem propojené dvojice slov vytváří pozoruhodné významové sepětí či napětí?

Kontext autorovy tvorby

- B.8 Všimněte si závěrečných veršů písně („We always did feel the same / We just saw it from a different point of view“), v nichž se objevuje motiv osoby vnímající svět stejně jako lyrický mluvčí. Jak vaše vnímání příslušných veršů ovlivní fakt, že takový motiv se u Dylana objevuje častěji, napříč jeho tvorbou, např. „I ain't lookin' for you to feel like me“ (z písně „All I Really Want to Do“, 1964) či „I'll bring someone to life – someone for real / Someone who feels the way that I feel“ (z písně „My Own Version of You“, 2020)?

Simple Twist of Fate

Subjekty textu

- B.9 Zapište si, která mluvnická osoba je v písni (resp. v jednotlivých slokách) použita. Jaký má takovéto používání mluvnické osoby efekt na posluchače?

Hudební složka

- B.10 Všimněte si, mezi kterými slokami stojí v provedení Boba Dylana jedna sloka bez zpěvu. O čem by asi mohla být slova sloky, která by stála v tomto místě? Jakou roli má tato hypotetická vynechávka v textu? Pokud zvažujete vícero variant, zapište si, které textové pasáže podporují jednu či druhou.

Motivy

- B.11 V každé sloce (krom poslední) se nachází motiv stavby či stavebního prvku. O která slova se jedná a jaký efekt tyto motivy (resp. jejich sled) mohou mít?

Intertextualita

- B.12 Poslechněte si píseň „One of Us Must Know (Sooner or Later)“ ze staršího alba *Blonde on Blonde* (1966) a srovnajte ji se „Simple Twist of Fate“ (příp. „Tangled Up In Blue“). V čem (ať už významově, nebo gramaticky) se písně podobají?

³ Mnohými změnami nadto procházela celá píseň – srovnávat můžete např. různá Dylanova vystoupení z konce sedmdesátých či z osmdesátých let (srov. „miniesej“ muzikologa Eyolfa Østrema *Tangled Up In Tangled Up in Blue*, Dostupné z <<http://dylanchords.com/content/tangled-tangled-blue>>).

You're a Big Girl Now

Časoprostor

- B.13 Vysvětlíte, v jakém vzájemném časoprostorovém vztahu se nachází lyrický mluvčí a oslovovaná osoba a jak se to v průběhu písně posluchač dozvídá.

Motivy

- B.14 Vypište si z textu pasáže, které jsou zjevně obrazné a posuďte, jaký charakter tato přirovnání a metafory mají. Která část se nejvýrazněji odchyľuje od ostatních a o čem se v ní mluví?

Idiot Wind

Motivy

- B.15 Jakou roli v písni hrají základní tělesné potřeby?
- B.16 V textu jsou několikrát zmíněny různé šelmy. Napište, čím může být opakování tohoto motivu podstatné pro vyznění básně.

Subjekty textu

- B.17 Ke komu vyjadřuje lyrický mluvčí textu antipatie? Komu se v tomto směru věnuje nejvýrazněji a jakým postupem se k této osobě dostává?

Kompozice

- B.18 Popište, jak přesně se mění postoj lyrického subjektu na konci básně. Jak si tento posun vysvětlujete, co je asi jeho důvodem?

Kontext autorovy tvorby

- B.19 Nalezněte mezi písněmi Boba Dylana další, které by se daly označit jako „rozchodové“ (např. „Don't Think Twice It's All Right“ či „Positively 4th Street“⁴) a srovnajte je s „Idiot Wind“. Jak se tím upřesňuje vaše porozumění celé situaci vyjádřené v této písni?

Textové verze

- B.20 Vyhledejte jiná znění textu písně.⁵ Všimete si, že v některých případech se na tomtéž místě textu v jednotlivých verzích vyskytují i opozita. Nakolik se v těchto variacích mění vyznění písně?

⁴ Na okraj: odkaz na tuto ulici v názvu písně (z období natáčení *Highway 61 Revisited*) je spojen i se zde interpretovanou písní „Simple Twist of Fate“. David Dalton (2014, s. 306–307) píše, že v Dylanově „zápisníku s texty k *Blood on the Tracks* má [tato] písnička podtitul ‚4th Street Affair‘, přičemž na Čtvrté ulici bydlel v počátcích svého pobytu v New Yorku se Suze Rotoloovou“. Dodejme ještě, že Suze Rotoloová je onou dívkou na fotografii z rohu West 4th Street na přebalu alba *The Freewheelin' Bob Dylan*.

⁵ Např. na webových stránkách *DylanChords: The Complete Chords and Lyrics of Bob Dylan* (Dostupné z <https://dylananchors.com/16_bott>).

You're Gonna Make Me Lonesome When You Go

Hudební složka

B.21 Naleznete, která z předchozích písní alba má podobné harmonické postupy (durová tónika + její tvrdě velký septakord; durová subdominanta + mollová subdominanta; dominanta s kvartou místo tercie). Vyvod'te z tohoto spojení, v jakém vztahu mohou písně být.

Subjekty textu

B.22 Napište, co má společného oslovovaná osoba se subjekty z předchozích písní.

Kompozice

B.23 Srovnejte navzájem dvě sloky, které se hudebně i počtem veršů odlišují od ostatních. Zaměřte se zvláště na jejich poslední verše („I could stay with you forever and never realize the time“, resp. „Yer gonna make me give myself a good talkin' to“). Jaké mají vyznění?

Reference ke skutečnému světu

B.24 Najděte na mapě tři města zmíněná v poslední sloce, jejich vzájemnou polohu a vzdálenosti. Co je na jejich poloze příznačného?

Meet Me in the Morning

Motivy

B.25 Všimněte si, co mají společného obrazná pojmenování ve třetí až šesté sloce. Co by mohlo toto sepětí vyjadřovat?

Reference ke skutečnému světu

B.26 Najděte na on-line mapě, ve které části Chicaga je zmíněný roh ulic East 56th Street a South Wabash Avenue. Využijte možnosti podívat se na fotografie okolí. Jak na vás působí? Vyhledejte si, jaká míra kriminality (či násilných zločinů) je v této oblasti. Jaký vliv mají tyto dojmy a údaje (za předpokladu, že oblast měla před padesáti lety stejné vlastnosti) na vnímání básně?

Lily, Rosemary and the Jack of Hearts

Hudební složka & kontext autorovy tvorby

B.27 Vysvětlete, v jakém vztahu je hudební složka písně k jejímu textu. Jaké napětí zde lze pozorovat? Jako pomůcku můžete píseň porovnat s podobně výpravnými baladami „Tin Angel“ či „Scarlet Town“ (obojí z alba *Tempest*, 2012).⁶

⁶ Pokud by vás téma dějových písní Boba Dylana zaujalo, lze další najít na jeho deskách z různých období tvorby (např. „Ballad of Hollis Brown“ či „The Lonesome Death of Hattie Carroll“ z alba *The Times They Are A-Changin'* nebo „Hurricane“ z alba *Desire*). V nich by pak bylo možné sledovat mj. i rozličné využití první či druhé mluvnické osoby.

Přebásnění

- B.28 V převodu Roberta Křesťana (s kapelou Druhá tráva z alba *Dylanovky*, 2007) dochází v písni „Lily, Rosemary a Srdcovej kluk“ k několika významovým posunům. Píseň si poslechněte, přečtěte si text⁷ a srovnajte, jak na vás působí: a) zmínka o červotoči v první a desáté sloce (namísto neurčitého „drillin' in the wall“), b) stav soudce v předposlední sloce („sober, he hadn't had a drink“ × „jakž takž střízlivej“) a c) vynechání zmínky o Lilyině otci v poslední sloce („She was thinkin' 'bout her father, who she very rarely saw“). Co jste si díky tomuto srovnání o písni uvědomili?

Motivy

- B.29 Celou písni prochází motiv zdi a jejího vrtání. Jaké má podoby a do čeho vyústí? Zvažte, zda s ním souvisí i cedule zmíněná v poslední sloce. Napište, jakou funkci může v písni motiv zdi mít.
- B.30 Píseň zjevně využívá motiviku westernů. Napište, které hodnoty či etická pravidla si spojujete s tímto prostředím (či naopak, o kterých ideálech či morálních zásadách známých např. z dnešní doby předpokládáte, že budou ve westernovém prostředí absentovat). Nakolik píseň zapadá do takto uchopeného rámce? V čem ho překračuje?

Intertextualita

- B.31 Vzpomeňte si nebo vyhledejte, jaká mohou být (v literatuře i např. rituální praxi) různá spojení či ztotožnění lidí a hracích karet. Co vytváří tajemnost tohoto propojení? Jak přesně ho využívá píseň „Lily, Rosemary and the Jack of Hearts“? Jak do vašich úvah zapadá to, co si o postavě myslí Big Jim v šesté sloce („I know I've seen that face before, [...] Maybe down in Mexico or a picture up on somebody's shelf“)?

Postavy

- B.32 Vysvětlete, jak jednotlivé postavy dopadnou, a posuďte jejich osudy z hlediska zřejmosti a tragičnosti.

If You See Her, Say Hello

Textové verze

- B.33 Jistě jste zaznamenali, že v knižním vydání (stejně jako např. na oficiálních webových stránkách) se text písně liší od toho, který je zpíván v záznamu alba. Srovnajte tyto dvě textové verze. Vysvětlete, zda se verze liší ve vyznění, nebo jen v prostředcích, kterými ho vyjadřují.

Subjekty textu & kontext autorovy tvorby

- B.34 Vedle mluvčího a vzdálené osoby se v písni objevuje ještě třetí, oslovovaný subjekt. Jakou má v rámci písně roli? Srovnajte ji s dalšími Dylanovými písněmi v podobném duchu (např. „Girl from the North Country“ ze starších alb *The Freewheelin' Bob Dylan* a *Nashville Skyline*, 1963 resp. 1969).

⁷ Např. na oficiálních webových stránkách kapely (dostupné z: <<https://www.druhatrava.cz/text/lily-rosemary-a-srdcovej-kluk-lily-rosemary-and-jack-hearts>>).

Shelter from the Storm

Subjekty textu

B.35 Jak chápete úvodní slova básně „'Twas in another lifetime“ („Bylo to v jiném životě“)?

Intertextualita

B.36 Nalezněte v textu Kristovské motivy. Jaký zde mají význam? Které další motivy lze v této písni považovat za související s křesťanstvím? V kterých dalších písničkách alba jste tyto motivy zaznamenali – a jaký v nich nesly podle vás význam?

Intratextové vztahy

B.37 V které z předchozích písni se objevuje vyjádření podobného významu jako ve verši „If I could only turn back the clock to when God and her were born“? Jsou mezi těmito písničkami další spojitosti?

Buckets of Rain

Motivy

B.38 Předměty zmíněné v předposlední sloce („little red wagon“, „little red bike“ stejně jako později „opička“) mohou odkazovat na dětské hračky. Jak si tuto skutečnost (či tyto verše) vysvětlujete? Jakou roli pro vás případně hraje jejich shodná barva?

B.39 Usouvztažněte další rekvizity písničky (např. déšť, slzy, dub, dým, pohyb rtů, nenucený pohled) s ohledem na míru jejich stálosti či pomíjivosti. Jak do těchto souvislostí zapadají ona titulní „vědra“? Jakou roli hrají?

PO ČTENÍ A POSLECHU

Kontext autorovy tvorby

C.1 Pokud znáte starší alba Boba Dylana, než je *Blood on the Tracks*, pojmenujte, v čem je toto album jiné. Udává se, že Dylan s několika předchozími alby u kritiků neuspěl, s tímto naopak ano. Čím to může být? Budou v tom i texty písniček hrát roli?

C.2 Mezi texty knižního vydání jsou i písničky ze stejné doby, jež se do alba nedostaly, „Up to Me“ a „Call Letter Blues“ (najít je lze i v kompletu *More Blood, More Tracks*, vizte úkol C.21). Poslechněte si je a přečtěte. V jakém ohledu do alba zapadají a jakým naopak ne? Oslovuje vás některá z nich více než písničky, které se na album dostaly? Jestliže ano, čím?

Literární druhy a žánry

C.3 Seřad'te písničky v albu od té, která je podle vás nejméně lyrická, k té, která se nejvíce blíží epice. Jsou některé z nich čistě lyrické nebo čistě epické? Jak velké rozdíly mezi písničkami v tomto ohledu jsou?

Čas v básních

C.4 V návaznosti na předchozí úkol se zamyslete nad časem a jeho vnímáním v albu. Pomocí vám může být i gramatický čas v textech: Jonathan Culler vysvětluje, že „relativně vzácný výskyt lyriky v minulém čase“ není těžko vysvětlitelný fakt (kvůli narativní povaze minulého času), že však existují však jednak básně zachycující sice „dění v minulosti“, ale s „přítomnou relevancí“, či básně, které setrváním v minulosti „nabývají alegorický ráz“ (Culler 2020, s. 338–341). Pokud nalézáte na albu písničky zároveň (alespoň v jisté

míře) lyrické a zároveň v minulém gramatickém čase, jak tato gramatická stránka ovlivňuje vyznění textů?

- C.5 Podle Dylanových vlastních slov v textech tohoto alba dokonce „chybí smysl pro čas“ (k čemuž údajně dospěl pod vlivem malíře a výtvarného učitele Normana Raebena). Nakolik tento rys skutečně pozorujete? Vysvětlete, zda má vnitřní uspořádání některých básní (např. „Tangled Up In Blue“) nějakou zákonitost, nebo je skutečně náhodná.

Intratextové vztahy

- C.6 Projděte si se znalostí celého alba motivy v písni „Idiot Wind“. S kterými všemi písněmi vykazuje podobnost, v čem je naopak jedinečná – a jak tyto vztahy doplňují vaše porozumění této písni?
- C.7 V textech písních se místy objeví tvrzení, které je samo o sobě banální (např. „When somethin's not right it's wrong“ v písni „You're Gonna Make Me Lonesome When You Go“). Najděte další taková vyjádření a všimněte si, v jakém stojí kontextu. Jakou mají v textech funkci?

Subjekty textu

- C.8 Nakolik je v písních alba *Blood on the Tracks* lyrický subjekt neměnný? Lze mluvit o jednom pro celé album, nebo ho dokážete v jednotlivých písních odlišit?
- C.9 Je zřejmé, že lyrický subjekt těchto písní se do velké míry zabývá svou minulostí. Najděte naopak i vyjádření jeho odhodlání do budoucna a popište ho.

Společenské souvislosti

- C.10 Každá z písní se svým způsobem dotýká vztahu mezi dvěma lidmi, patrně vztahu partnerského, zde konkrétně mezi mužem a ženou. Výstižně (nejlépe jedním či dvěma slovy) a stručně u každé písně z alba pojmenujte, čím je tento vztah specifický, odlišný od ostatních.

Kompozice

- C.11 V návaznosti na předchozí úkol zkuste pojmenovat, jak se vztah dvou osob z písní vyvíjí v průběhu alba. Využít můžete opět vytvoření grafu, do kterého zanesete vývoj různých aspektů těchto fází vztahu. Připojit rovněž můžete poznámku, zda se o protějšku v písni referuje v druhé, či třetí mluvnické osobě.
- C.12 Narušte úmyslně kompozici díla tím, že písně budete poslouchat v jiném pořadí (např. od nejkratší po nejdelší). Co se tímto odlišným uspořádáním ztratilo z efektu díla? Vypište si, co zajímavého jste si díky narušení o kompozici alba uvědomili (např. to může být silná návaznost mezi některými písněmi, souhrnná charakteristiku kratších či delších písní...).
- C.13 Dvě úvodní písně alba jsou bezpochyby zároveň těmi neznámějšími a nejvýraznějšími (vysvítá to mj. i z mnohonásobně vyšší počtu Dylanových koncertních provedení těchto písní oproti všem ostatním).⁸ Jaký efekt má podle vás tento kompoziční fakt na vyznění celého alba?

⁸ Podle záznamů na oficiálních webových stránkách u jednotlivých písní. Dostupné z <<http://www.bobdylan.com/songs/>>.

Název díla

- C.14 Zaměřte se na název alba, resp. nejprve na jeho první část. Jakou roli v samotných písních hraje „krev“? Proč se asi do názvu alba dostala?
- C.15 Petr A. Bílek píše v článku „Přijde velký liják“:

Překladatelka zjevně volí to, co jí přijde bližší. Někde to ale má nechtěné důsledky: název desky *Blood on the Tracks* (1975) lze přeložit jako Krev na kolejích, ale také Krev ve stopách. Když Zbavitelová zvolila Krev na kolejích, asi trochu oslabila sebetrýznivý tón tohoto alba, hlavně ale dílo konotačně zakotvila u mola, které už je v českém kontextu obsazené Rosou na kolejích.

Bílek 2019

Přimlouvali byste se po četbě díla za první, či druhou variantu?⁹ Proč? Jakou roli hraje ve vašem rozhodnutí také to, v kterém z významů se dané slovo objevuje v písních alba?

Reference ke skutečnému světu

- C.16 Shrňte, jakou roli hrají v básních reference k místům ve skutečném světě (směřovaly k nim úkoly B.24 a B.26, ale v písních je takových odkazů více). Považujete za podstatné, kde přesně (ve skutečném světě) tato místa leží, nebo mají ve vašem čtení spíše symbolickou platnost?

Role čtenáře

- C.17 Pro mnohé lyrické básně je podle Jonathana Cullera příznačné, že jsou určeny k opětovnému čtení a „vyslovení“ čtenářem.

U mnoha uvedených básní se zdá být podstatné, aby čtenář nebyl pouhým posluchačem nebo publikem, ale také performerem příslušných veršů; aby přinejmenším dočasně zaujal pozici mluvčího a slyšitelně nebo neslyšně obdařil jazyk básně, jenž může rozšířit potenciál jeho vyjadřování, hlasovým zněním.

Culler 2020, s. 55, 57–58

Nakolik tento rys platí i pro básně alba *Blood on the Tracks*? Pokuste se vžít do role toho, kdo tyto básně pronáší, zahrajte si je, zazpívejte (nebo alespoň zarecitujte). Jak se změnil váš pohled na texty a jejich vyznění?

Intertextualita

- C.18 Bob Dylan ve své autobiografii *Kroniky* (první – a zatím jediný – díl vyšel v angličtině roku 2004) píše (patrně o *Blood on the Tracks*), že „nahrál desku podle Čechovových povídek“ (Dylan 2018, s. 119). Které povídky Antona Pavloviče Čechova znáte? V čem se jejich náměty či nálady podobají písním z *Blood on the Tracks*?

Kontext autorovy tvorby & reference ke skutečnému světu

- C.19 Necelý rok po nahrání *Blood on the Tracks* (v roce, kdy toto album vychází) natáčí Dylan píseň „Isis“, kterou na koncertě později uvádí jako „song about marriage“.¹⁰ Pokuste se o symbolické vysvětlení této písně

⁹ Podnětné může být také uvědomění, že samotné slovo „stopa“ je v souvislosti s hudbou víceznačné (a na tuto polysémii zjevně naráží i soubor nepoužitých zvukových stop z nahrávání alba nazvaný *More Blood, More Tracks*, srov. úlohy C.21 a C.22).

¹⁰ Tato slova jsou slyšet z Dylanových úst v nahrávce vystoupení v Montreal Forum 4. prosince 1975, která je obsažena na kompilačním albu *Biograph* (1985).

a dohleďte si informace o partnerském životě Boba Dylana (se Sarou Lowndsovou) v této době – o délce jejich vztahu, jejich rozcházení, scházení a rozvodu.¹¹ Lze sledovat (byť nepřímou) souvislost všech těchto písní se situací autora v době jejich vzniku? Jaká úskalí má toto tázání¹² a jaké přínosy naopak může poskytnout? Jak k tomuto čtení promlouvá mladší píseň „Changing of the Guards“ (úvodní skladba alba *Street-Legal*, 1978)?

Srovnání s cizí interpretací

C.20 Poslechněte si několik písní v podání jiných umělců. Specifické coververze písní z *Blood on the Tracks* naleznete např. u Joan Baezové („Simple Twist of Fate“ či „Lily, Rosemary and the Jack of Hearts“), Emmy Swiftové (opět „Simple Twist of Fate“ a „You're a Big Girl Now“), Jacka Whitea či Freddieho Kinga („Meet Me at the Morning“), Miley Cyrusové („You're Gonna Make Me Lonesome When You Go“) nebo Joan Osborneové („Tangled Up In Blue“, „You're Gonna Make Me Lonesome When You Go“, „Buckets of Rain“), najdete jich však jistě více. Jak se v jejich podání mění vyznění písní? Vypište si ta podání, která vám vzhledem k textu připadají zcela adekvátní (nebo dokonce více odpovídající než originální znění).

Hudební složka

C.21 Využijte možnosti slyšet starší, původní verze písní v šestidiskovém albu *More Blood, More Tracks* (vyšlo jako čtrnáctý díl tzv. *The Bootleg Series* v roce 2018).¹³ Je u některé z písní autorovo odlišné podání schopné posunout výrazně vaše vnímání písně? Doporučuji např. první verze písně „Idiot Wind“ či „Take 3A“ písně „Simple Twist of Fate“ (obojí na druhém disku).

¹¹ Motivací i dalšími podněty k tomuto promýšlení mohou být poznámky Davida Daltona k autobiografičnosti *Blood on the Tracks* (citujeme pouze ukázkou výkladu): „Dylan to [vydávat album, které se autora tak osobně dotýká a strká prsty do čerstvých ran, a zároveň to odmítat jako estetickou pózu] odjakživa uměl podobojí – takovou už má povahu. [...] *Blood on the Tracks* je sebeodhalující, autobiografické album, jaké nám zdánlivě sliboval v roce 1970 albem *Self Portrait*. V písničkách převládá zvláštní pohřební nálada. Vznáší se nad svou minulostí jako oživlý přízrak, mytologizuje vlastní historii, rozebírá své ztráty a štourá se ve starých vzpomínkách. [...] Dylanova realita pochopitelně nebude totéž jako ničím nepřikrášlená pravda. [...] Byť jednoduše – a opakovaně – zaznamenané, rozhodně nepůjde o žádnou realitu. Písničky na *Blood on the Tracks* se tváří realisticky, ne-li přímo autobiograficky, [...] ale realita, kterou vytvářejí, je snad ještě nepostižitelnější než surrealistické scény na *Blonde on Blonde*. *Blood on the Tracks* nemůžeme porovnávat se skutečnými událostmi v jeho životě – kdo by také chtěl dělat?“ (Dalton 2014, s. 303–304).

¹² Srov. např. s poznámkou k úkolu B.18.

¹³ David Dalton k těmto verzím píše: „V září [1974] se Dylan pokoušel nahrát první verze písniček pro *Blood on the Tracks* s Erikem Weissbergem a jeho skupinou. S výsledky ale nebyl spokojený. Když přehrál skladby svému bratru Davidu Zimmermanovi, který pracoval v hudebním průmyslu v Minneapolisu, David mu řekl, že to není komerčně zajímavé a že písničky nebudou hrát rádia. Dylan poté polovinu skladeb z alba v Minneapolisu předělal. Hudebníci v Minneapolisu nebyli tak skvělí jako ti z New Yorku, ale verze skladeb, které z této spolupráce vzešly, jsou syrovější a je z nich cítit větší energie a bezprostřednost“ (Dalton 2014, s. 305). Tamtéž se autor vyjadřuje i k textovým změnám v těchto písních.

- C.22 V návaznosti na předchozí úkol sestavte ze starších verzí písní „stínové album“. ¹⁴ Pozorujte, jak vám jeho nálada dokresluje porozumění *Blood on the Tracks*. ¹⁵

Kontext autorovy tvorby

- C.23 Podívejte se na videoklip k remixu Dylanovy písně „Most Likely You Go Your Way (And I'll Go Mine)“ od Marka Ronsona. ¹⁶ Obsahuje zjevné reference k Dylanově tvorbě, životu i vizuální prezentaci obojího – a prochází tak proměnami dlouhého časového úseku Dylanovy kariéry. Do jaké části klipu by zapadalo album *Blood on the Tracks*? Jak videoklip toto období (např. použitými barvami a výjev) interpretuje?

SHRNUTÍ

V tomto oddílu se věnujte všem úkolům.

Opakovaná četba

- D.1 Projděte po zodpovězení úkolů opět všechny písně alba a vypište si, jak se upřesnily vaše porozumění jejich textům a jak se změnily vaše pocity s nimi spojené.
- D.2 Navraťte se ke svým poznámkám k úkolům v této interpretační mapě. Označte si ty z nich, k nimž byste nyní přistupovali jinak.

Hledání dalších možností interpretace

- D.3 Důkladně se zamyslete, zda vás napadají další, do této interpretační mapy nezahrnuté úkoly či otázky, nejasná místa či problematické body, na které by se bylo možné při zkoumání alba zaměřit. Pokud ano, vypište si je a některé z nich zodpovězte.

Vlastní čtenářský prožitek

- D.4 Vypište si z textů alba několik veršů či slovních spojení, které vás zasahují nejvíce – např. takové, které byste si chtěli připomenout za několik let. Je na vás, zda k nim připojíte vysvětlení, čím na vás působí silně, nebo je necháte bez komentáře.

Závěrečná formulace

- D.5 Jako poslední činnost nad touto mapou formulujte (v libovolném rozsahu od jednoho slova po dlouhou esej), co pro vás album *Blood on the Tracks* znamená či co se takovým tvůrčím gestem podle vás vyjadřuje.

¹⁴ Může vypadat např. takto: Tangled Up In Blue (Rehearsal); Tangled Up In Blue (Take 3, Remake 3); Simple Twist of Fate (Take 1A); You're a Big Girl Now (Take 1); Idiot Wind (Take 4, Remake with organ overdub); You're Gonna Make Me Lonesome When You Go (Rehearsal and Take 1); You're Gonna Make Me Lonesome When You Go (Take 8); Meet Me in the Morning (Take 1, Remake 2); Lily, Rosemary and the Jack of Hearts (Take 2); If You See Her, Say Hello (Take 1); Shelter from the Storm (Take 1); Buckets of Rain (Take 3, Remake); Buckets of Rain (Take 4, Remake 2); Spanish Is the Loving Tongue (Take 1); Up to Me (Rehearsal); Up to Me (Take 1); Up to Me (Take 3, Remake 2); Call Letter Blues (Take 2); Call Letter Blues (Rehearsal).

¹⁵ Jakub Guziur (2014, s. 16) popisuje Dylanův způsob tvorby (v souvislosti s albem *Highway 61 Revisited*) takto: „Píseň nevzniká mimo nahrávací studio; cílem nahrávání není dosáhnout předem určené podoby skladby, naplnit představy umělce nebo producenta a splnit požadavky vydavatele. Dylan na nahrávání přicházel pouze s jiskrami, které měly roznítit tvůrčí proces. [...] Umělec je zde skutečně podřízen jen dílu.“

¹⁶ Dostupné z <<https://www.youtube.com/watch?v=LEwix-Zi0zw>>.

LITERATURA

Další čtení

- BÍLEK, Petr A. Přijde velký liják. In *A2*, 15, 2019, č. 13, s. 5. Dostupné z <<https://www.advojka.cz/archiv/2019/13/prijde-velky-lijak-literarni-zapisnik>>.
- Časopis *Host*, 2017, č. 1, 32–49 (texty Michala Sýkory, Petra A. Bílka, Jana Němce a Petra Hrušky v rámci tématu „Nobelova cena pro Boba Dylana“). Dostupné z <https://casopishost.cz/files/magazines/313/host_2017_01.pdf>.
- DALTON, David. *Kdo je ten chlap? Hledání Boba Dylana*. Překlad Ladislav Šenkyřík. Praha: 65. pole, 2014.
- DYLAN, Bob. *Kroniky: díl první*. Překlad Jiří Popel. Praha: Argo, 2018.
- GUZIUR, Jakub. *Mýtus Boba Dylana: postkulturní esej*. Praha: 65. pole, 2014.

Sekundární literatura

- CULLER, Jonathan. *Teorie lyriky*. Překlad Martin Pokorný. Praha: Karolinum, 2020.

Internetové zdroje

- Internetová encyklopedie osob v písních Boba Dylana. Dostupné z <<https://expectingrain.com/dok/who/who.html>>.
- Internetová encyklopedie míst v písních Boba Dylana. Dostupné z <<https://expectingrain.com/dok/atlas/index.html>>.
- „Pod Dylan“ – podcast o písních Boba Dylana. Dostupné z <<http://fireandwaterpodcast.com/show/pod-dylan/>>.